

Весна Јанковић

МАЛО ВИКЕ ОКО МИКЕ

ВЕСНА ЈАНКОВИЋ, рођена је 1947. године у Београду. Дипломирала на Академији за позориште, филм, радио и телевизију на одсеку Драматургије.

Драму *Фројлан Ана* извело је Српско народно позориште у Новом Саду 1973.

Драму *Мравињак* извело је Југословенско драмско позориште у Београду 1976.

Драму *Солиџер* извело београдско Позориште на Теразијама 1980.

За текст комедије *Мало више око Мике* награђена је првом наградом на конкурс фестивала за савремен текст "Дани комедије" у Јагодини.

ТВ драме: *Један дан* извела је Београдска телевизија 1977. *Цо-гинџ*, заједно са Бором Ђоковићем, реализовала је Београдска телевизија 1984.

Романи: *Злајна књижица* (награда "Милош Црњански") и *Магичне сјенице*; Збирка приповедака *Сјанари душе*. Све три књиге у издању "Просвете".

Весна ЈАНКОВИЋ

МАЛО ВИКЕ ОКО МИКЕ

ЛИЦА

МИКА – досадио му живот

КОКА – Микина жена

ЖАКЛИНА – кућна помоћница

СТОЈКО – песник из околине Рашке

ОЉА – Микина ћерка, бистра памет ал слабо чује на лево уво

Дешава се у великој соби, у стану код господина
Мике Јовановића.

Време је било које, у пролеће.

Пламен свеће у мраку. Гори на комоди изнад Микине главе.

- ОЉА: *(Њеџова кћи јединица, уђе и сјошакне се, виче)*
 Мамаааа... да више не видим свећу изнад татине главе.
(Склања њешке завесе са прозора, собу обасја свећлосћ.
Ошвара прозоре)
 Све си замрачила, побогу жено, за шта се ти бориш?
- КОКА: *(Улази у собу. У елегантној црнини, на лицу има марамцу, дискрејтно њевуши, сирема се за срећну удовицу)*
- ОЉА: *(Дува у свећу и жаси је)*
 Мој отац није умро! И не пада му напамет, је л ти јасно? Не пројектуј своје мисли у његову главу! Скидај црнину и да више не спушташ ролетне и не навлачиш завесе на прозоре. Ако је у теби мрак, пролуфтирај вијуге, не замрачуј наше главе. Европски просек данас је сто година, а Мика још нема ни шездесет.
- КОКА: Мики је његово истекло и нема му помоћи. Лекари су потврдили,
(Хвали се)
 да Мики спаса више нема. Конзилијум лекара! Морамо да будемо храбри и да се помиримо с истином. То је живот, дете моје!
- ОЉА: Молим...
(Окрене десно уво шрема Коки)
 Какви лекари? А зар те незналице називаш лекарима? Мој отац је кренуо код зубара да извади зуб. После три дана довели су га кући колима хитне помоћи објаснили да му нема спаса! Теби, јаднице, ни сопствено искуство не помаже да схватиш о каквој се превари ради! Заборавила си шта ти се десило прошле године: трепавица ти урасла с унутрашње стране капка, а дежурни лекар, ради зараде, хтео да ти вади и око и пола мозга! Тај зна да се данас без мозга јако угодно и живи, и напредује у каријери!
- КОКА: Да му нисам дебелим плавим ковертом закитила бели мантил, оде мени из главе здраво око у теглу с терпентином!

- ОЉА: Што више слатких сокова,
(*Ошвара ѝрозоре*)
сунца и светлости. То је тати потребно, осетљив је и танан.
Треба му вратити веру и вољу, и љубав за животом.
(*Унесе се Коки у лице*)
Када твоја кожа није у питању, на беле мантиле не качиш
плаве туфне!
- КОКА: Да ли ти то мене оптужујеш да сам негде погрешила?
(*Жали се*)
Нико не може да уједе за срце, као рођено дете! То ми је
хвала за све што сам вам у животу давала.
- ОЉА: Теби се чини да си довољно давала, ал изгледа, ипак ниси!
- КОКА: Уразуми се, дете моје. Твог оца су из болнице отпустили да у
кућном миру проживи последње дане. И да сам потегла за
новцем, да сам затуфнила све беле мантиле плавим туфнама,
ни тада се не би десило чудо! Уосталом, у чуда не верујем.
Зато ништа и нисам дала.
(*За себе*)
Од пара све се теже и теже растајем, то је тачно.
- ОЉА: Мој отац ће се опоравити без помоћи твог новца. Твога
новца. Твога новца. Ни лекари му нису потребни. Све су то
шустери а Мика није стара ципела да га они крпе. Мика је
човек високо развијене свести.
- КОКА: Немој, сине, ником да причаш да ће се тата опоравити зато
што има високо развијену свест, ником то немој да кажеш!
(*Милује Ољу*)
Излудели те ти твоји елаборати, магистрати, докторати.
Потпуно си изгубила контакт са животом! Само пискараш,
глупости, те – назови научне радове, измишљаш и фанта-
зираш. Није Микин живот твој научни рад па да га скраћујеш
и продужујеш, да га преправљаш и радиш на њему као на
тексту. Не брукај девојко, ни себе ни мене, помислиће да си
начисто полудела.
- ОЉА: Није ме брига шта ко мисли! Још увек ми је инстинкт оштрији
од памети. Није ме образовање унаказило. Позната ми је
етика савремених научника, па не пристајем на штанцоване
лекарске дијагнозе, нек их дају сами себи и својим фамили-
јама. Тргни се већ једном, жено, треба да помогнемо човеку у
невољи! Само нас има, мене и тебе, ако га изневеримо
остаћемо без њега.

Оља склања и последњу завесу, свећу са комодe баца кроз прозор.

Мика се мало промешкољи.

КОКА: *(С удахом)*

У моје време девојке су се удавале за човека из добре фамилије, за културну персону, за углед и за чин, друштвени положај и грађански стандард. Данас има више удавача него добростојећих младожења. Не бих се ни ја, овако искусна, баш лако снашла у тој жестокој конкуренцији. Мада, у сваком кукољу добра кокица пронађе здраво зрно. Моја сирота Оља, толике школе, а не помаже! Говорила сам, немој Мико, упропастићеш дете науком. Није вредело. Силне је књиге у главу потрпала, толико знање а корист никаква. Све паре за Сорбону што смо бацили дала бих за једног доброг младожењу.

(Кока се нагиње и гунђа над Миком)

Терали сте своје, и ти и твоја ћерка! Увек ја испаштам. Ова напаст тражи од мене да се тучем са ветрењачама. И сада испаштам, јадна ли сам, и жалосна!

ОЉА: *(Одјурне Коку од Мике)*

Мој је татица узор у свему, прави драгуљ, најбољи отац и узоран муж. Док постоји и најмања нада, не предајем се, борићу се за њега.

КОКА: Осиромашили смо па му се живот смучио. Да и достојанство не изгуби, пожуримо да оде, честити човек! Мораш да поштујеш очеву вољу. Сви имамо право да сами одлучујемо хоћемо ли да останемо или да одемо.

ОЉА: Да га свакодневно ниси притискала

(Имитира је)

“Не бацај паре! Опет си купио скупљи хлеб! Купио си млеко у тетрапаку, у најлону је јефтиније”, да му ниси гурала прст у око и у достојанство, не би Мики ништа сметало. Ти си та која непрестано има примедбе и којој ништа не ваља. За-новеташ, увек ти нешто фали, зато му је живот дојадио. Али ја ти нисам Мика и твоји штосови код мене не пале. Тата мора да се врати у живот.

КОКА: *(Ојейи закука)*

Црни Мико, боље да не чујеш ово што ја чујем, пресели би ти последњи тренуци у споственој кући. За све сам ја крива, и зато што лежиш овде, и то ми ово дете ставља на душу! Ни моје године не поштује, ни што сам нежна мајка, и скоро, већ

и удовица. Твоја ћерка експериментише са свим и свачим. И с рођеним оцем кад јој дође под руку. Критикује лекаре и науку, а божју вољу и судбину не поштује. Хировита је и без осећања. Новим генерацијама, мој Мико, ништа није свето.

ОЉА: Ко каже да ми ништа није свето? Живот је светиња. И да те више нисам видела да палиш свећу изнад главе која мисли ... или сања. А оног баксуза, попа, што ми се већ неколико дана овде мува и само гледа шта ће за џеп да закачи, и њега ћу да отерам, чим се појави на вратима.

КОКА: Куку мени, шта ме снашло. Помагај мој Мико, никад ме ниси изневерио, па немој ни сад, учини нешто. Обрука нас ово дете начисто, лекаре је извређала, твој доктору предложила да отвори приватно гробље. А сад, ево и свете оце наше цркве нагрђује. Има поган језик! Мислиће људи да смо је ми тако васпитали.

ОЉА: Живот не признаје поповске ограде, ни докторске дипломе. Постоји само воља, воља и моћ. Захваљујући татином слободном васпитању, ја сам производ саме себе.

КОКА: Кад студентима на факултету предајеш лекције из филозофије, то је у реду, зато си плаћена. Али кад мудрујеш док са мном разговараш, све ми се чини, сине, ниси баш при чистој свести. Мика те науком заразио, он ти је ћушнуо књиге у руке, сад нек испашта.

(Дере се на Мику)

Не дозвољава ти мој Мико рођена ћерка, ни од душе да се растанеш! Хоће главом кроз зид!

ОЉА: Волим га толико да не могу да се помирим да је смртан, да смо сви ми смртни. Можда сам од туге скренула с ума. Могу ли, уопште, да скренем с ума? Имам ли права на то?

(Хвања се за главу)

Је ли ово моје? Или је ово једна туђа тиква нафилована информацијама?

КОКА: *(Ојей се ухватила свеће, покушава да је запали)*

Ниси више мала, морала би са животом да се суочиш.

ОЉА: Немој да мислиш да си тако мудра да нико не може да те провали, знам шта ти је намера и шта смераш.

КОКА: А шта ја то смерам, баш ме интересује?

- ОЉА: Лакше ће ти бити, све рачунаш, младожењу да ми пронађеш кад Мика није уз мене да ми страну држи. Волела би неког каријеристу, то ти је намера, да заједно одемо у иностранство, у дипломатску службу, а ти да нас посећујеш и успут испијаш коктеле, ако може.
- КОКА: Шта ту има лоше, побогу дете, ако желим за дипломату ћерку да удам, теби такав припада јер и ти си жена европског образовања.
- ОЉА: Сто пута сам ти казала, нећу за каријеристу. Ух, како ми се гаде те ансеринг машине што знају одговор на свако питање, сви ти лажњаци с Диор наочарима на носу и вешто исписаним *circulum vita*. А дупе стално у заветрини.
- КОКА: Хоћеш дрвосечу?
- ОЉА: Ако има срца, зашто да не! И ако буде диван, као мој татица! Јеси се ти удала за човека или за степеницу на друштвеној лествици?
- КОКА: Доста празних прича! Мика је био и добра прилика, је л ти јасно? Није теби ништа јасно! Боље пожури да не закасниш на факултет! И не причај свашта тим јадним студентима, тој излуђеној деци, не говори пред њима глупости како ти је отац на вишем нивоу свести и како ти шаље поруке из небеских свера, пази да службу не изгубиш. Само би ми још то фалило! Удовица сам, такорећи, с необезбеђеном удавачом дугог језика, црно ми се пише! Жаклина, Жаклина... где је та Жаклина? Тек је дошла у кућу а већ се извлачи! И она је нека ландара, тридесет година, а још неудата! Болест се увукла у женске главе, за руке да се ухватите, иако Жаклина има само нижу медицинску, памет вам је иста.
- ОЉА: Жаклина ноћима седи поред татиног кревета, пази га, бди над њим. Не стаје двадесет четири сата јадница! Преко дана кофа и крпа а увече дежурство поред болесника! Замишљаш да си велика дама, а тврда си као картон! Ако се у даме рачунају догмате и паразити, никад нећу бити дама твога кова!
- КОКА: Браниш сваког с улице, а мајку нападаш! Да је Жаклина добра, већ би имала и своју кућу и своју породицу.
- ОЉА: Нема среће, као ни ја. А нема више ни правих мушкараца, ретке су то животињке у данашње време.

- КОКА: Беснуље, то сте ви. Познајем вас, љубавници вам требају, јефтина забава, само за кревет, а не мужеви и озбиљне везе! А сад је и мени доста, уморна сам. Ако Жаклину ухватим да не ради како треба, летеће из куће.
- ОЉА: Не трчи око тебе, него око болесника, зато ти јадница, не ваља. Ради као машина. А ни батерије не мораш да јој мењаш.
- КОКА: *(Уздише)*
Колико тежине са свих страна. Моје батерије не трају вечно.
- ОЉА: Нема више Мике чаробњака, убацаш проблем, а из главе испадне решење. Убацаш му у уво жељу, а Мика трчи и купује ти топле кифле. Зашто се не бориш него јадикујеш?
- КОКА: Да ниси мало претерала, душо?
- ОЉА: Једина паметна ствар је, што ти није дозволио да му родиш више деце, да му бриге окачиш око врата, па да заборави зашто се родио. Овако је бар успео неку књигу да прочита и мало света да види, добри мој, јадни, племенити отац.
- КОКА: Е, да знаш, кад ме већ вучеш за језик, највише што замерам себи је што сам га пустила па је радио са тобом шта је хтео. Да сам била паметна као што нисам, била би ти мени већ удата. Друге би те бриге бринуле, а ја не би трпела твоје испразне снове и лудачке идеје.
- ОЉА: Имам недодирљиве приципе.
- КОКА: Који су ти то принципи?
- ОЉА: Живим од љубави, а не као ти, од телећег печења. Ако у некоме откријем зрно поезије, радујем се. Ако осетим чисто срце, затреперим од узбуђења. Ако ми неко понуди крила маште, прихватам лет. Рудник духа кад видим, копам до дна. И мом тати одувек су ишли на живце каријеристи и препеглани интелектуалци који кад дође и најмање стани-пани, нигде их нема. Ајде, скидај ту црнину, и мало се очешљај, кад се тата пробуди, да се не уплаши.
(Нагиње се над Мику и љуби ња)
Оче, од сопствене жене мораш да бришеш, потпуно те разумем. Али постоји лепша страна живота. Је л ме чујеш, тата? Ја сам твоја Оља.
(Пољуби Мику и одлази)

- КОКА: *(Закука)*
 Смилуј нам се, Боже! Још је дете, чистог срца, не може да верује да је Мики дошао последњи час. Батрга се, шта би друго.
(Погледа се у огледало)
 Има понекад и права, заиста сам запуштена, може неко случајно да бане, па да ме затекне неспремну!
(Насмеши се кокејно)
 Отмено се држим и добар сам верник, сви ме поштују у нашој цркви. И Мики сам говорила, кад једно од нас двоје умре, ја ћу да останем достојанствена и неприступачна.
(Погледа на сај)
 Ју, умало да заборавим, заказала сам козметичарки и фризеру, да се мало испеглам око очију које си тако волео, мој Микоооо.
(Срећно)
 И косу ћу да шатирам, кад се у капели скупи отмен свет, сви да се диве! Није Кока роба за бацање! Чврста сам, све је на мени као да сам од мермера вајана.
(Диви се свом њелу, моли Мику)
 Био си добар, нежан мужић мој Мико, па немој ни сад да ме разочараш, олакшај ми и ослободи ме ове страшне неизвесности...
- ЖАКЛИНА: *(Улази и вуче усисивач за њрашину, обучена у мини црну сукњицу и блузицу на дуљмиће, испод блузице корсеј, њри-лази Мики и загледа ња)*
 Господин јако лоше изгледа!
(Разговара са Миком)
 Као да сте три дана одлежали по земљом, тако сте бледи! Толико труда, и још нема резултата, љутим се на вас!
(За себе)
 Сад се већ и плашим... Опет ме спопада ватра.
(Скида кошуљу, осњаје у декољированој мајици)
 Је л згодно, госпођо, да лупам усисивачем?
- КОКА: Какво питање, девојко! Ко ме би то могло да смета? Никог овде више живог нема, који може да те чује. Ја овог тренутка одлазим, имам посла. Ради свој посао и немој да се плашиш.
- ЖАКЛИНА: *(Загледа Мику)*
 Он као да чује звуке! Код господина се нешто помера.

- КОКА: Шта се померало, померало се. Мика сада слуша анђеоске хармоније. Како дивно звучи кад запевају црначки хорови, њихови гласови стижу до небеса. Имам ту плочу, ставићу је на грамофон кад нам дођу пријатељи. Е, моја девојко, одувек су ми сви завидели, на мојој снази и лепоти. Нећу ником да пружим сатисфакцију, нећу да ме људи сажалевају, мада то једва чекају! Приредићу им изненађење, имаће наши пријатељи шта да виде: блиставу Коку, лепу и достојанствену у губитку и болу.
(*Викне на Жаклину*)
Хоћу да све блиста, да пукну од муке!
(*Зайали нову свећу изнад Микине главе*)
- ЖАКЛИНА: Зар није, ипак, мало прерано за свећу, госпођо?
- КОКА: Тргни се, девојко! Моја ћерка и ти, као да ћете вечно живети тако се понашате! Памет у главу, младост је кратка, искористите још то мало свежине што вам је остало, да после не буде куку-леле, у шта нам младост прође! За коју годину нико вас више неће погледати, пристижу поколења нове женскадије!
(*Уздихне*)
Мој Мика је био срећан човек, убрао је невини пупољак, најлепши цвет београдског пашалука, своју Коку. Живели смо у срећи и хармонији. А сада, ево, има ко достојно, и као великог човека, да га ожали и испрати: велика читуља у недељном броју, одабрано друштво које се скупило у отменој кући уцвелене удовице. Уз старо вино, и романтичне успомене, евоцирамо прохујали живот, сећамо се, са сузама у очима, нашег Мике. Леп растанак од овог света.
- ЖАКЛИНА: (*За себе, нагнућа над Мику*)
С овим светом мени није леп никакав растанак, живот ми се допада без обзира што није лак!
(*Загледа Мику*)
Госпођо, још пре три дана господину смо обукли црно одело и белу кошуљу. Крагна је прљава а одело погужвано. И машина је сва уфлекана.
- КОКА: Кошуља прљава?
(*Загледа Мику*)
Машина уфлекана?
(*Хвајта се за срце*)
Мика се ноћу шета док ми спавамо, јеси ли то хтела да ми кажеш?

- ЖАКЛИНА: Господин још увек показује знаке живота, па му ја, кад му се у сну отворе уста, сипам кашику топлог млека, мало качамака, то је јака храна. И здрава. Понешто се проспе и то су те флеке. Не узбуђујте се, није оно што мислите.
- КОКА: Хвала ти што ме умирујеш! Свашта се данас дешава, а ја имам слабо срце. Пресвуци га Жаклина, одмах га пресвуци да не пукне брука. Пакосници би то једва дочекали, да Мику виде отрцаног и прљавог. Виђам људе, наше комшије, који месецима излазе из на улицу уфлекани, упишаних панталона! Док силазе низ степенице чешу дупе, све овако,
(Показује)
чачкају нос и мажу о гелендер,
(Показује како)
а њихове жене се због тога ни мало не узбуђују, изигравају даме. Али ја нисам таква. Мој Мија је увек био дотеран. Отмен и елегантан отићи ће и на онај свет. Знаш шта, Жаклина...
- ЖАКЛИНА: Изволите, госпођо...
- КОКА: Волим да уштедим, то ми је у крви, ал кад треба ја сам широке руке. Мало је праве господе на овом свету, не смем да брукам своју сорту! Ја припадам отменом друштву, високој грађанској класи. Некада сам, као девојчица, била чест гост и на краљевском двору.
- ЖАКЛИНА: Видели сте краља, госпођо? Ма је л могуће? И ви сте то друштво?
- КОКА: Него шта, исто смо друштво, отмени од главе до пете! И они много воле печење! Слушај, кад сам први пут упознала мужа на пријему код француског конзула, био је обучен у фрак. Мој Мика, леп као слика! Таквог увек желим да га задржим у сећању.
(Засузи)
Бриљантски прстен на кажипрсту, лептир машна на тачкице, лаковане ципеле. Могла сам шминку да поправљам огледајући се у Микиним угланцаним ципелама. А фрак, најскупљи у дворани.
(Весело)
Е, у том фраку ћемо се и растати!
(Ошваре орман, извлачи праињаве кућије с крпама, вади Микин сџари фрак)
Као нов!
(Даје ѓа Жаклини, усхићено)
Обуци га господину.

ЖАКЛИНА: Пун је мишијих гована. Ух, ал смрди, као да су мишеви годинама живели у овом фракту.
(Тресе фрак кроз прозор)

КОКА: Ништа... ништа...
(Оћима јој фрак, загледа ѓа)
Мало су га и мољци прогризли, десни рукав избушен као сито. Леђа су у рупама, то су мишеви. Али фрак је скуп види се: штоф енглески, а постава жоржет свила, крој аустроугарски! Можда би на бувљаку могла да узмем неку парицу за њега!
(Окреће ѓа по рукама, али ићак одлучује)
Ма нек иде с Миком! Облачи му га Жаклина!

ЖАКЛИНА: А кошуља и доњи веш? Да му ставим чисту кошуљу и доњи веш? Смем ли ја госпођо да му пресвучем доњи веш?

КОКА: Опрезна си, девојко! Сада смеш слободно!
(Вади цићеле из кућиче, ималин и чећку, и ѓлача их. Навлачи Мики једну цићелу, заћим ѓлача и ћон на цићели)
Тако...

ЖАКЛИНА: Ју, госпођо... остаће црни трагови по паркету кад господин почне да хода. Тешко ће се с пода орибати та црна маст. Ко још ималином глача ћонове? Много сте педантни.

КОКА: Језик прегризла, девојо! Неће се Мики ћонови дохватити паркета.
(Прекрћи се)
Много ти гледаш телевизију, имаш бујну машту! Или те је моја Оља узела под своје, па верујеш у њене фантастичне приче да ће Мика оздравити! Ја сам у вашим годинама, у поноћним часовима, имала бољу забаву од тих глупавих филмова.
(Загледа друѓу цићелу и поћићо је бушна, Кока сћавља у њу карћон. Облачи је Мики, ћа је фарба с доње сћране, карћон из ћодеране цићеле намешћа, доћерује, ћрефарбава с ћосебним задовољсћвом)
Дивно изгледају, шик, као да су последњи италијански модел! Баш сам задовољна! Јако елегантно!
(Жаклини у ћоверењу)
Ако наврати госин попа, нек сачека, биће врућег телећег печења, да мало заложимо, тугу за Миком да растерамо.
(Изиће)

ЖАКЛИНА: *(Облачи Мики фрак)*

Још је чврст и лепо грађен, могао би ливаду од пет ари сам да покоси. Смрт је окрутна, а ни живот нема милости! И на мене ће, једном, доћи ред а чини ми се, још нисам окусила ни праву сласт, ни праву нежност. Кад сам била мала, остављали ме да ноћим у штали с кравом и њеним телетом. Крава је лизала своје теле, а ја се увучем између њих, била ми је потребна љубав, нек лиже и мене! Колико сам нежности тада добила, још ми и данас траје! Можда људи зато и воле телеће месо, у свакој телећој шницли је по један пољубац, нежност и љубав мајке-краве.

(Жаклина се узбудила од слајке усјомене, ња је зајлакала)

Теле су заклали а ја сам, ето, остала жива. И све се надам, сутра, прекосутра, десиће се неко чудо, музика живота закуцаће на моја врата, неко ће и мене заволети нежно.

(Жаклина скида Мики панталоне и како се дохватила ђаћа, Микина рука креће да клизи по доњем делу њеног тела)

Чује се куцање на вратима, ња музика: хармоника и виолина.

Стојко улеће са циџанима.

ЖАКЛИНА: Откуд ти овде Стојко? Напио се, је л да? Па ти опет добра Жаклина?

(Уздахне)

Нисам ја те среће да се неко у мене озбиљно загледа!

СТОЈКО: Мало сам попио, то је тачно. И морам да ти објасним колико си слатка. Кад би само пристала да још једном будеш моја! Дуња мирисна, успомено из мог родног краја.

ЖАКЛИНА: *(Прича Стојкову причу, зна је најамеј)*

Имао сам жуту дуњу на врх креденца па кад се пијан кући вратим и на кревет се баџим, а моја дуња с ормана право ми на срце падне...

СТОЈКО: *(Насјавља своју причу)*

Имао сам жуту дуњу на врх креденца па кад се пијан кући вратим и на кревет се баџим, а моја дуња с ормана право ми на срце падне... Удахнем мирисну сласт и заспим одма', сањам воћњак жутих дуња, и у сну се радујем.

ЖАКЛИНА: *(Имиџира ђа)*

... Падни ми и ти на срце, Жаклина!

СТОЈКО: Падни и ти на моје срце Жаклина!

ЖАКЛИНА: Увек иста понуда, кад је пијан! Да је трезан, па и да се оклизнем!

ПРВИ *(Са хармоником, развлачи акорде)*
 ЦИГАНИН: Види како је згодан, сав се цакли од разни таленти, што си так'а?

ДРУГИ *(Са гитаром, већ је зајевао)*
 ЦИГАНИН: Домаћине добар дан, нек ти буде раздраган...
(Кад види Мику без свести и у фраку, препадне се и почне да се врти око кревета, загледа, пипка, виче Мику за палац од ноге да установи дијагнозу на свој цигански начин. Пипка Мику и у исто време развлачи армонику. Кад је изанализирао стање, започиње песма)

Цигани певају, Стојко цуџа из флаше:

Колико се нама чини,
 на кривини, на кривини,
 овај газда мртав није.
 Он би флашу мого с нама
 да потегне, да натегне
 и под сукњу да притегне.
 Колико се нама чини,
 на кривини, на кривини.
 Диж се газда
 ево цуга,
 одмах стиже флаша друга.
 Капке мрдни на кривини
 колико се нама чини,
 колико се нама чини...

ОЉА: *(Упада у собу и заблене се у Стојка)*
 Ви сте из парохије?

ЖАКЛИНА: Господин је погрешно врата. А из парохије није, то се ваљда види.

ОЉА: Молим... Опростите, мало сам отсутна.
(Загледа Стојка)
 Кад би наша црква имала овакав кадар, били бисмо јачи од Ватикана.

СТОЈКО: Мудрице мала! Ја сам Стојко, и част ми је што сам Вас упознао. Задивљен сам вашом памећу.

ОЉА: *(Са интересовањем посматра Стојка)*
 Задовољство је обострано.

- СТОЈКО: Ушао сам у вашу кућу на мала врата, али случај је, изгледа, баш то и хтео. Лепота и памет, то одавно тражим.
(Пољуби Ољи руку)
Нисам човек без манира, песник сам, ноћас смо се мало веселили, па сам данас, ето, пун самопоуздања. Биће ми част да Вас опет сретнем. Дуњо мирисна, ниси ми пријавила да имаш тако лепу цимерку, из љубоморе си је скривала, неваљалице!
(Прећи Жаклини, добаци њољубац, њође, ал се њредомисли, враћа се. Нађиње флашу и сѝа Мики њиће у усѝа, њоји ља)
Да се што пре опоравиш, пријатељу мој. Ајде, у твоје здравље, и немој да очајаваш, живот је пред тобом...
(Цуђа и њоји Мику)
У здравље љубави!
(Још једном се наклони Ољи и одлази)
- ОЉА: (Кад је Сѝојко оѝишиао)
Жаклина, ко је овај отмени, разбарушени принц? Весео је и пун оптимизма!
- ЖАКЛИНА: То је Стојко, често седи у кафани “Код Три краљевића”.
- ОЉА: Монархиста или боем?
- ЖАКЛИНА: Пијанац је. А боем, то не знам, шта значи.
- ОЉА: Молим... шта си рекла, понови, нисам добро чула!
- ЖАКЛИНА: (Виче)
Да л’ је боем исто што и бећар? Ти као да не чујеш добро?
- ОЉА: Промаја ми дува кроз лево уво, немам бубну опну, ал чујем све што треба. И шта кажеш, није ти момак?
- ЖАКЛИНА: Није, госпођице, немам момка.
- ОЉА: Ништа, значи, између вас двоје?
- ЖАКЛИНА: Удвара ми се кад је пијан. Нисам више довољо млада. У селу ми кажу да сам престарела, имам три’ес година. А зашто се распитујете?
- ОЉА: Чим сам га видела, нешто је у мени кврцнуло. Његов глас, тај баршунасти баритон, помиловао ме страсно, протутњао телом као надахнуће.
- ЖАКЛИНА: Допадљив је, и ја мислим.
- ОЉА: Природно врело, незагађен извор планински, тако га осећам. За данашње време доста необично.

ЖАКЛИНА: Допада се и келнерицама из кафане “Код Три краљевића”, заљубљене су до ушију у Стојка.

ОЉА: Како знаш?

ЖАКЛИНА: Иако сам рођена на селу, нисам баш тако глупа. Јуче су ми те девојке, због Стојка, забибериле кафу! Љубоморне су на мене, мисле да смо нас двоје момак и девојка!

ОЉА: Жаклина, и ја се у њега заљубљујем! И ја сам љубоморна на тебе. У питању је љубав на први поглед, муња из ведра неба!

ЖАКЛИНА: Стварно сте се заљубили, госпођице Оља?

ОЉА: Зар ти не би да си на мом месту?

ЖАКЛИНА: Мало сам тврда на срцу, уствари, по целом телу сам тврда. Моја покојна баба ме васпитала да будем издржљива и чврста, да ме ништа не избаци с мога пута. Мада бих волела да се заљубим, то ми се до сада није десило.

ОЉА: Кад се заљубиш, Жаклина, отвара се пред тобом нови чудесни свет, постанеш себи најлепша на свету. Полетиш на крилима љубави, и можеш све, моћна си. Како оно рече да се зове твој познаник?

ЖАКЛИНА: Стојко, госпођице, тако му је име.

ОЉА: *(Сањалачки, романтично)*
Стојко је звер, луксузно паковање. До бола, Жаклина, до бола ме ошинуо својим страсним, дивљим погледом. Притиснуо је скривено дугме на мојој души, покренуо успавани вулкан. Само што не прокључам, у глави ми гори а ноге клецају, срце бубња као полудело. Тако сам срећна, срећна, срећна...
(Грли Жаклину, њих две, држећи се за руке, играју око Мике, грле се и љубе а њовремено љубе и Мику)

ЖАКЛИНА: Како је дивно бити заљубљен! Можда има наде и за мене!

ОЉА: Има Жаклина, још како има наде за тебе јер си добра и племенита. Али не смеш да дозволиш тим сељачким бабама што ти у глави чуче, да се попишмане, да дигну унутрашњу револуцију па куком и мотиком срце да ти избоду. Мораш под контролом, везане да их држиш. Ја сам се досад заљубљивала у неке чудне типове ал ми није криво, откривала сам свој пут и себе. Трагање је, каже мој тата, стваралачки процес.

ЖАКЛИНА: Увек кад ми се момак допадне, из мене сељачка баба проговара:

(Пошћуно измењеним гласом)

"Не живи се од љубави, теле једно, но се живи од имања, од куће и окућнице. Тражиш ђавола Жаклина, послен ће кукаш и пепелом ће се посипаш. А ми ће у подрум да те закључамо и копривом ће ти голе гузиће испрашимо, неће на дупе моћи да седнеш, јадна ти мајка."

(Ојетџи сџари Жаклинин глас)

Ето, чула си је. Свуда ми се трпа, стално ме плаши, појави се кад најмање очекујем. Да сам ја имала таквог оца и учитеља као ви, госпођице Оља, данас бих била царица. Не бих се ничега плашила.

ОЉА: Отвори срце, Жаклина, и не бој се. Чекај и дочекаћеш цара.

ЖАКЛИНА: Волела би, али је за мене већ касно.

Мика се џромешкољи.

ОЉА: Жаклина, имаш ли ти огледало да видиш колико си лепа.

Кока уџада у собу џромењене боје косе и модерне фризури. Кад види Ољу и Жаклину око Микиног креветџа, обрадује се, мисли, дошао је Мики крај.

ЖАКЛИНА: Ја пред огледалом плачем, видим само колико сам несрећна.

КОКА: Је л' неизвесности дошао крај, да ли су се окончале и наше и његове муке?

Микина рука клизи џо Жаклинином џтелу.

ОЉА: Смири се, мама, није тако црно као што се теби чини.

КОКА: *(Грли Ољу)*

Ко ће да брине о нама, ко ће да трчи у банку и плаћа рачуне, ко да купује куфле и кува прву јутарњу кафу!

(Са сџрахом)

Мали смо, само је Бог велики и милостив, сажалиће се, помоћи својим верницима.

(Храбри саму себе)

Дете моје, буди присебна, Микине обавезе прелазе на једну од нас две. А ја сам неспособна, губим се у свом болу.

(Плаче)

Рачунам на тебе, снаго моја!

ЖАКЛИНА: Госпођо, немате разлога да се губите.

- ОЉА: Мајко, иди се мало одмори, биће ти лакше. Сачувај свеж изглед и нову фризуру.
- КОКА: *(Гледа у Жаклину)*
Жаклина, очекујем присебност и хладан рацио, ти си чељаде на ваздуху одрасло и одгајено на здравој храни, реци шта се дешава?
- ЖАКЛИНА: Преморени сте госпођо, мало сна би вам добро дошло, одморите се, олакшајте себи.
- КОКА: У реду. Одох ја да се приберем
(За себе)
Кад бројим паре, некако ми је лакше на души, просто се подмладим. Идем да пребројим оно мало што имам, а немам баш ни тако мало. Паре су моје пилиле за смирење живаца.
(Изиђе)
- ОЉА: Жакице, где је та кафана у коју залази твој пријатељ Стојко? Молим те, реци ми!
- ЖАКЛИНА: Већ ћете видети и сами, чим сиђете на улицу. Човек с толиком главом не може да се промаши.
- ОЉА: С тако необичном, пуном тајни... Морам да га видим.
- ЖАКЛИНА: Кад би мене Бог погледао, па да ми напише неку лепшу улогу у овом мом празном животу. Бар неком на овом свету да будем од користи, некоме да будем потребна, да нађем сврху живота мимо усисивача и крпе за прашину.
- ОЉА: Постани борац, погледај истини у очи, бори се Жаклина. Јака си, ал ниси слободна. Ослободи се, и бићеш срећна. А сада трчим да потражим Стојка.
(Оде)
- ЖАКЛИНА: *(Уздахне)*
Расла у отменој кући! Имао ко да је штити, да је подучава, да јој чува осећања. Как'а је то лутрија 'ди ће неко да се роди, да л' у смрдљивој селендри богу иза кичме ил у белој вили к'о Грејс Кели и њена деца. Лутрија је и родитељ протак, лутрија и господин угланцаних ципела и нежног гласа. А ја сам баксуз, мени место цуцле турали окруњен клип кукуруза, место бицикла метлу. С неба сам пала право у шталу! Какву сам то лутрију извукла, јадна ти мајка!
(Узима усисивач и њочиње да чисти)
Само кофа и крпа, четка и метла, и усисивач, и то ми је судбина.

Микина рука се покреће.

ЦИГАНИ: (Из мрака, као грчки хор стараца, запевају Микину песму)
Око шета на све стране
док не стигне лик драгане
Благо мени јој...

Стопала ми путе траже
руке пуне крила праве
да долете њој...

Гнездо топло савићемо
чим се, драга, дотакнемо.
Руци крећем тој...

Око шета на све стране
док не стигне лик драгане
Благо мени јој...

ЖАКЛИНА: (*Усисивачем око Мике. Микина рука око Жаклининог сјајног
Најзад, Жаклина приметити руку која је прецизно нациљала,
исјусити усисивач*)

Шта се ово дешава? Ко се то са мном поиграва? Опет баба у
мени ватру подпаљује да ми на опасност скрене пажњу. Како
сам се уплашила, сва сам у голој води! Ух бре, баба, ал си
подложила.

(*Проговара баба*)

"Жаклина, теле једно, вампир ти се пришуњава младе крви да
се налоче. Глогов колац, боди га у срце!"

(*Жаклина подигне мејлу и крене према Микином срцу, али
јој се рука у ваздуху заустави*)

Стани бабо, зар ја метлом у живо срце!? Нисам ја убица.
Зашто си се бабо, к'о никада досад, упаничила? У грех ме
гураш...

(*Жаклина се скида*)

Изгорећу од твоје ватре, не ложи више, смири се, остави ме
на миру...

МИКА: (*Почиње да бунца или прича оно што види по свом невид-
љивом пошћу*)

Гле, скретање, обавезни правац! Тишина ме заглушује!

(*Пријиска рукама уши*)

А ова белина преда мном! Заслепљује ми очи, од ње ништа
не видим. Небеске стазе, као лавиринти. Поветарац живота,
тако умилан и топао, остао већ иза мене. Ветар прошлости

наноси успомене. Ветар вечности нарушава равнотежу. Ех, да ми је на стазу живота да се вратим! Изгубио сам се потпуно, ништа не распознајем! Има ли неког поред мене? Чујем убрзано дисање? Или ми се то само причињава! Путем којим сам кренуо нико не иде. Можда неки анђео, спроводи ме, прати до вечне стазе! Много сам се коцкао и много пропуштао, улудо сам бацао дане и године! Знам, то ми је грешка. Очуван сам и још бих да живим. Кад бих могао пропуштено да надокнадим, изгубљено да пронађем, бесмислено да осмислим, глупу главу да опаметим, све бих урадио само да се вратим. Доле, пода мном је земља моја, мој град, калдрисане улице, лавез паса, тандркање гвоздених трамваја, свађа пиљарица с Каленић пијаце, туча пијанаца. Господе, дај још мало тог разузданог раја, то лудило земаљских боја, удели просјаку прегршт живота.

ЖАКЛИНА: *(Нагиње се над Мику, слуша)*

Изгледа да се са душом растаје! Зашто баш ја да се нађем уред ове работе? Зар никог ближег од мене нема овај човек? Госпођа Коко, Ољаааа! Помагајте, господин се с душом растаје... Нема их, никог нема... шта да радим, како да олакшам мученику?

(Јавља се унујраиња баба)

"Жаклина, теле једно, у свакој си чорби мирођија! Не кукај, но бежи из уклете куће, није ти ту место. Остављај вампира и бриши, још није касно."

(Жаклина јеца)

Сурова бабо сељачка! Није то вампир, то је човек у невољи! Нисам ја к'о сељаци, тврда и немилосрдна! Срца сам меког и нежног, по томе се од вас разликујем. Овај би човек волео да живи, некако ми дош'о близак иако ми није род! Ал не умем да помогнем. Помози, бабо, ако си човек, покажи се на делу!

(Чека)

Нема је, побегла! Никад је нема кад ми треба, зна само да попује и да прети. Шта ћу сад да радим? О срце, срце моје успавано, дошапни шта да радим?

МИКА: *(И даље бунца)*

Морам да пронађем пут и на земљу да се вратим.

(Покушава да се ухвати Жаклине, замало да њадне. Најзад, дочейи је се)

Ево првог знака, мало светлости! То ми ОН помаже, да пронађем пут! Да се опаметим.

ЖАКЛИНА: *(Микина рука већ је на њеној задњици)*

Одлепио је већ, јадник. Грчи се као црв. Боље од непријатеља мучки погинути, него овако полако с душом се растављати. Да имам снаге, у живот бих га вратила! А можда и имам. Ако покидам окове и угушим унутрашњу бабу, ако се ослободим тог терета и успавану снагу пробудим можда ћу постасти јача! То је, вероватно, покушала да ми објасни госпођица Оља, ал је нисам сасвим разумела. Тек сад разумем шта је говорила. Помози срце, откри ми тајну спасења! Да се спасем, и овог јадника који чека помоћ да усрећим и вратим у живот. То ми, срце моје, дошапни како да изведем!

МИКА: *(Тише, умиреније)*

Осећам, анђеле, твоје присуство. Одани чувару, лебдиш уз мене... Божанску светлост упали да не погрешим, руке ми пружи да пут лакше лоцирам. И помози ако можеш, хтео бих да живим. Вечност ништа, са мном оваквим не добија. Јер ако вечност на људско искуство рачуна, ако се космос људским искуством храни, нек ме мало причека, нек ме врати доле. Празан сам од празног живота, ничег у мени вредног нема, сем мало напабирченог знања и бљутавог сећања на ропски однос са досадном женом. Од свега сам хтео да побегнем, пут сам у бегу, изгубио. Стигох предалеко! Уместо с њом, растах се са собом.

ЖАКЛИНА: *(Даје Мики обе руке, зрли ја)*

Бићу и анђео ако треба. Све ми је јасно. А сад ме слушајте: уздах по уздах, дишите. Дрхтај по дрхтај, и дишите! Корак по корак, дишите опет, лагано дишите, само дишите. Тако... још мало дишите... већ смо близу, руке ту... Чврсто ме држите и, дишите. Тако, само храбро! Тело се буди, у лице руменило враћа, руке су чврсте, ту смо!

(Жаклина се радује)

Спустила бих и авион с небеса, вратила би машину с двеста душа на земаљски аеродром, зашто да ову племениту душу не вратим у тело – у кућу. Напред Жаклина, не бој се ничега!

МИКА: Да ли је ово коначан опроштај од живота? Ако је опроштај, загрли ме анђеле, и пољуби, охрабри самртника...

ЖАКЛИНА: Ако ми покушај успе, бићу поносна и срећна. Држите се, господине, циљ је близу... Још само да атерирамо!

(Љуби Мику, дешава се чудо)

- МИКА: *(Узвраћа њољубац. Зајим се њробуди. Погледа се, њија се и њочиње да се смеје. Кад њримеји Жаклину, збуни се)*
 Видео сам те, тамо негде, на небеској стази, пришла си ми близу, осетих ти дах. И пођох за тобом, не чуди ме зашто!
 Моја си, анђеоска суштино!
(Пија се)
 Још увек по себи препознајем твоје додире, остатке небеске прашине како светлуцају, од нашег блиског сусрета...
(Љуби Жаклину)
- ЖАКЛИНА: *(Зајворених очију)*
 Као да сам у штали, као да лежим на снопу сена. И као да ме крава љуби, тако је нежно и лепо. Да л' крадем нешто што ми не припада? Можда је, овога пута, то ипак моје?
- ЦИГАНИ: *(Певају њесму "О смрњи")*
 Победа живота над смрђу је факт.
 Ко хоће нек' дође да
 ухвати такт
 а ко неће нек нас мине
 у три лепе материне.
- Чекали смо сређу са
 вером у све
 што може да буде
 истински сан,
 ко јутро што цвета у најлепши дан.
- Онда је дошла смрт иза угла
 и сенком својом спржила све.
 Сто дана битке тукло
 је срце
 Да светлост живота надјача
 мрак.
- Победа живота над смрђу је факт.
 Ко хоће нек' дође да
 ухвати такт
 а ко неће нек нас мине
 у три лепе материне.
- ЖАКЛИНА: *(Из Жаклине ојей ѡроговара њена унуѡрашња баба)*
 "Црна Жаклина, у шта се упелте, к'о пиле у кучине! Боље да си пошла у манастир но што си се ожењеном човеку дала к'о јефтина роба. Жаклина, осрамоти нам род!"

(Жаклина одговара)

Пусти ме бабо унутрашња, радим како морам, а не како хоћу. Ваљда ме моја судбина исправније води но ти. Зар сам могла другачије кад је у питању живот? Низ литицу да га пустим да се стрмоглави! Бог ми је сведок да сам исправно поступила. Да спасем човека, судбина ме баш на ову адресу упутила, с незнацем да ме споји. Нико ме још до данас овако нежно није пољубио. Можда ми је суђено да постанем срећна жена.

МИКА: *(Још увек не верује да је жив)*

Зар тако брзо пред рајске дворе доћох... А ти, анђеле плави, што ме допрати до рајских врата, каква је твоја лепота! Само у близини раја има ове лепоте. Да захвалим небу на милости што за пратњу тебе ми подари... Те очи анђеоске, као да сам их у сну већ много пута видео, и на јави о њима маштао. То су, значи, твоје очи. Смем ли, слатки привиде, пре но што се растанемо, смем ли само један, још само један пољубац да затражим.

ЖАКЛИНА: *(Зайлаче од среће)*

Господине, ја сам Жаклина, ваша нова кућна помоћница. Ово су руке које су вас извукле. За тај конопац сте се ухватили. Мало ме је стид јер сам грешна и нисам баш анђео. Али ви сте живи и здрави, у то сам сигурна. И то је најважније.

МИКА: *(Гледа заљубљено у Жаклину)*

Анђеле, пусти још мало да уживам у твојој лепоти и да сањам како ћеш бити вечно уз мене.

ЖАКЛИНА: *(Заљубљено га гледа)*

И бићу уз вас!

МИКА: Зар је и теби жао што се растајемо? Нисам знао да анђели плачу. Сузе ти у очима видим.

ЖАКЛИНА: Ја нисам анђео, господине. Ево, уверите се, пипните слободно, од крви сам и од меса! И бићу ваша ако то стварно желите. Јер, изгледа... изгледа да је и моје срце оживело! Осећам љубав! Љубав! Као гром из ведра неба!

(Сћрасно љуби Мику)

Кока завршиши кад види Мику и Жаклину.

Мика приметити да су му њанијалоне од ффрака сјале.

Жаклина му намешти њанијалоне.

КОКА: Повампирио се. Намерава да ме поведе са собом!

- МИКА: *(Кад види Коку)*
Ја сам жив! Стварно сам жив! Зар сам се променио? Зар ме не препознајеш, Коко? Или си ме већ заборавила.
- КОКА: Док је требало, познавала сам те! Ти си сад нешто друго!
- МИКА: Не плаши се, Коко, нисам умро, ал сам други човек.
(Покуша да је дођакне)
Ево, увери се!
- Кока врисне и пада у несвесј.*
- ОЉА: *(Појављује се, Жаклини)*
Да ли Стојко купује цвеће кад се неком удвара?
- ЖАКЛИНА: Мени је купио кикирики и семенке. А вама, госпођице?
Какав диван букет!
- Стојко с флашиом ракије и букетом цвећа.*
- МИКА: *(Кад је видео Ољу)*
Девојче мило, ал сам те се ужелео!
- ЖАКЛИНА: *(Ољи)*
Док вас није видео, није веровао да се вратио животу!
(Смеје се)
Јесам ли ја заиста толико лепа да је поверовао да сам небески анђео? Каква част за мене!
(Ољи)
Десило се, госпођице, чудо.
- ОЉА: Ја у чуда верујем.
- МИКА: Ако је божји поклон то што сам опет међу вама, баш галантно, и врло маштовито.
- ОЉА: Жаклина, мајсторице!
(Грли се са Жаклином)
А шта је са мамом?
- ЖАКЛИНА: Госпођа је доживела мали шок.
- СТОЈКО: Лака масажа срца и биће у реду. Жакице, знаш да сам стручњак. Кад мало попијем, ослободе ми се разни таленти!
(Пије Коку)
Госпођа је редовно негована. Пас по длаци, а жена по коси, тако се препознаје нега!
(Масира Коки срце)
Укључујем вас у високу струју, ја сам јако струјно коло!
Руменило се враћа у образе... Већ је боље, већ је много боље, подиже се увела латица...

- ОЉА: *(Грли и љуби Мику)*
Данас је најсрећнији дан у мом животу! Знала сам да ћеш се опоравити слатки мој татице. Као да си био у ваздушној бањи.
- МИКА: Девојче моје, да ли сам сањао ил ми се пут кроз мрак само причинио? У једно сам сигуран, да није било овог анђела овде,
(Жаклини)
још бих на небеској царини чучао и узалудно молио да ме неко натраг врати. Појавио се анђео, и дао ми знак. И сада ме чува, над ритмом мог срца бди. Да ли си стварна, или си само небески одсјај, Жаклина?
- ОЉА: Жаклина, чаробна травка за Микино срце, Микин спасиоче!
(Грли Жаклину)
Стварна је, тата! Потпуно стварна, слободно је пишти, за-служио си.
- ЖАКЛИНА: Можда грешна, али лековита! Такву ми туру судбина дала, скроз наскроз прошарану.
- МИКА: Морам да вам признам, само сам једну жељу имао док сам у висинама лебдео: да још једном доживим свакодневицу, рано суботње јутро и пролеће, прве зраке излазећег сунца. По-желео сам живот, и добих бајковит привид: по улици блатњавој, препуној рупчага, корачао сам, ђонове по барама квасио, двеста грама бурека с ћошка и за Коку топлу кифу. И голуба у паркићу сам зрневљем хранио, литар млека у најлон кеси, свеже новине под мишку... каква лепота свакодневице! Е, тада ме анђео пресрете, за руку ме ухвати и поведе по меком облаку као по улици асвалтираној, и ево сам, опет међу вама! Ајде да се веселимо, јер сам се вратио. Да бахатимо, раскошном пуноћом живота као слатким вином душе да испунимо, да се опијамо, пијани од радости да будемо децо моја.
- ОЉА: Као Шекспира да слушам, како сонете исписује! Тата, шта се то с тобом збило? Продували те, биће, ветрови вечности! Прашину ти с очију разнели, разбистрио ти се ум. Принципе си старе одбацио, од хладног резона одустао, песник из тебе проговара!
- МИКА: Президали ми се неки унутрашњи зидови под дејством јаког притиска, меморија се по сликама разврстала, карактер ми се променио док сам кроз тишину пловио. Имао сам времена о свему да промислим.

- СТОЈКО: *(Цуџа, зајим њоји Мику)*
Без ракије, господине, хоће памет да се поремети! Рајско пиће, биће да сте му укус заборавили! Придодајте, видећете како паше уз ту вашу филозофију!
- ОЉА: *(Коки која са сџирахом њосмајра друштво)*
Како ти се допада, мајко, овај млади човек?
(Мисли на Мику)
Потпуно је нов и неодрљив!
- КОКА: *(Придиџла се, одмерава Сџојка)*
Разбарушен, к'о сви досадашњи!
(За себе)
Боже, лудог ли створења ове моје кћери, слепа је код очију! Препознајем јој укус, сваки јој исти као претходни, а чим каже мило и љубазно: "За мене је диван", већ знам, заљубила се у ново разочарење. А кад јој постане тесно у љубавној вези, у науку бежи и докторске тезе пише. Гушимо се у књигама које је исписала а никако младожењу да пронађе и прихвати се озбиљног посла. Мене једну вређа, знам редослед увреда напамет, обично почиње речима: "Лимитирана женска памет".
- ОЉА: *(За себе)*
Лимитирана женска памет, не запажа ни промене на сопственом мужу!
(Ухвати Сџојка за руку и њиводи џа Коки)
А мој нови пријатељ, како ти се чини?
- КОКА: *(За себе)*
Такав таленат, да се намирише уличар и бараба међу пристојним светом, то имају само ловачки пси и моја ћерка Оља! Отворено показује да је заинтересована, не уме да тргује, не зна робу да прода! Овај мамлаз и Жаклину погледом прескаче, осећај за женску лепоту нема! Разговор му дражи од девојачких чари, сав се растопио слушајући Мику, испразним причама се заноси. Глава пуна снова-сламе, а џепови празни! Доста ми је таквих. Тандркало неко као моја Оља! Такав ми у кући не треба!
(Жаклини сџроџо)
Хајде девојко, послужење да припремимо па да госта испра- тимо, већ је касно!
(Мика као да за Коку не њосџоји)
- ЖАКЛИНА: Одмах, госпођо!
Њих две излазе.

- СТОЈКО: *(Цуџа са Миком)*
 Много ми пријате, господине! Ја сам Стојко, и, ако немате ништа против, чешће бих навраћао у ваш цењени дом.
(Заџрли Ољу)
 Ваша госпођица ћерка, удостојила ме пажње, занимљив сам јој, каже, литерарно нов и осебујан! Ако искрено говори, ако се не шали с јадним песником који је изгубио наду да икога занимају трзаји рањене душе, онда је сјајна, права персона. Али ја се, господине, плашим жена и њихових замки! Радије бих искрчио шуму, секао букве, но да трезан у озбиљан однос са женом уђем! Шта да радим кад сам такав.
- МИКА: Сине,
(Цуџне)
 и ја сам имао проблема, спознао сам истину кад је било касно. Бог ме на поправни послао, и велико му хвала. Не смем да га изневерим.
- СТОЈКО: Нисам више млад, и то ме брине. Погледајте ову слику!
(Вади из новчаника слику)
 На њој сам млад.
(Диви се својој слици)
 А сад већ имам и седе!
- МИКА: *(Загледа слику, ња Сџојка)*
 Је л' личиш себи на сопственог деду? Упореди слику и садашњег Стојка? Јеси ли свој деда?
- СТОЈКО: *(Гледа мало у слику, ња себе, у оџледало)*
 Нисам, господине, једва да себи могу да будем и отац!
 Стварно сам још млад!
(Цуџа)
 У вашем присуству, господине, осећам се слободније, к'о да ми се порушио мемљив зид у глави! Милина, колико простора и како је светло!
(Сџојко се радује)
- МИКА: *(Гледа у Ољу)*
 Биће да је у питању обострана љубав. Али то, момак, мораш сам да откријеш.
- СТОЈКО: Заволео сам себе за ово кратко време. Ваша заслуга, госн Мико учитељу!
(Сџане њред оџледало)
- МИКА: *(Исџред оџледала џурне Ољу)*
 Шта видиш?

- ОЉА: *(Заљубљено шајћуће)*
Диван је, расан примерак лепоте, ретка зверка!
- СТОЈКО: *(У Ољи се огледа)*
Диван сам! Расна словенска лепота, права реткост! Како сам диван, па то није људски!
(Мики)
Да нисам дошао у ову кућу, не бих открио колико сам леп.
- ОЉА: *(Одговара огледалце)*
Изузетно занимљив, уникатан.
- СТОЈКО: Господине Мико, тасте драги, тако ми је лепо овде, да не желим да се растајемо!
- МИКА: Ајде сине, у твоје здравље!
(Цуџају)
Нек падне част, добили смо зета...
- ОЉА: *(Увређено)*
Колико примећујем, дивите се мом оцу! Изгледа, допада вам се Мика више но његова ћерка! Канда би се за његову памет привенчали рађе но за моју! Ал та памет је и у овој глави.
(Куцка се по глави)
- МИКА: *(Ољи)*
Каква силна љубав!
(Заљубљено гледа у Жаклину)
Цео сам круг обишао, оставио тело да чами без покрета, осетио самоћу душе и ветрове васионе. Баш ово место овде, земља, за љубав је као поручена. За уживање створена.
- СТОЈКО: *(Све сигурније)*
Кад мало попијем тек сам тада одважан и смео. То ми је комплекс, вучем га из детињатва.
(Загледа се у Ољу)
Има једна препрека: најзанимљива сам, ипак, ја сама себи! Је л' тако госпођице?
- ОЉА: Овога пута, морам да признам, занимате ме више од саме себе.
- МИКА: Умеш ли ти, Стојко, препоне да прескачеш?
- СТОЈКО: Некад сам важио за одличног скакача!
- МИКА: Можеш ли још који пут да скочиш?
- СТОЈКО: Понекад прескочим самог себе, да ми буде лакше.

- МИКА: *(Спојку)*
Немој то да радиш! И ја сам, синко, прескакао самог себе.
(За себе)
Али последњи пут, кад сам везивао кравату, из огледала с друге стране стакла, уплаши ме сподоба. Упиљила у мене и као да ме исмејава. Загосподарила ми душом, протерује мене, власника,
(Прсиом на Коку)
не знам шта сам скривио, ни зашто ме прогања. Кад сам открио да бежим од погрешне особе, већ је било касно. Много сам далеко побегао, нисам више умео да се вратим.
(Жаклини)
А можда сам знао да ћу међу облацима срести свог анђела.
- СТОЈКО: Мени кажу да сам матор момак. Стекао сам патину нежење, миришем на усамљенички живот, убуђао сам цео. Срамота ме да се женим.
- ОЉА: Можда се плашите да моја љубав затвор за вас не постане, извлачите се вешто!
- СТОЈКО: Можда вешто, али, не намерно. Нисам навикао собом да господарим, веран сам слуга свом ћудљивом газди, таленту. Он је непредвидив, пун изненађења.
- МИКА: Буди газда, а не слуга. Узјаши таленат и све остало, оседлај снагу, лепше се јаше, угодније се живи.
- СТОЈКО: Је л' таленат четворотактни мотор као лимузина, ил' је коњска снага? Једном сам управљао кочијом с више коња, замало да завршимо у јарку, много су били моћни тако удружени!
(Загрили Ољу)
Јесмо л' ми такви кад се удружимо?

Кока се појављује обучена као Жаклина.

- ЖАКЛИНА: *(Променила косиим, обучена као Микина ѓоспођа, правој Коки обраћа се сиђурно, ауторитетивно, ѓаздински и самим добронамерно)*
Кока је, све се чини, пристала на разумно решење. Мало поуке ипак би јој добро дошло.
(Коки)
Сервилност највише користи у овом послу. Ако послујеш у кући кад домаћица није присутна, може се десити да те газда помази по гузи. Наравно, на све пристајеш, неће ти пасти круна с главе. Ако те ухвати у штети, прави се наивна и одма'

тражи нов посао да не губиш радне дане. Ако прође без сведока, добијаш повишицу, то ти гарантујем из искуства. Волиш паре, волиш, волиш... Уз мало среће, можда и упецаш новог мужа....

(За себе)

Јадна Кока, она не познаје узвишене ствари. Мисли да сам фаћкалица, по рецепту. Жао ми, овог пута заиста није тако.

КОКА: Како је покварена. Знала сам да се иза тог њеног осмеха крије љута гуја.

(Узима с шањира и зупа)

Док не осмотрим ко шта смера и ко је ко у новој подели, држаћу се даље.... Зар су они мислили да ће са мношак лако изићи на крај!

(Све је сјавила ђред себе и ђомахнијало крка)

СТОЈКО: *(Мљацка на ђразно, ђрајши сваки Кокин залогај и никакo да дође до шањира)*

Опростите на спонтаности, сељаче сам ниског порекла, још ми у крви нису грађански манири па морам да се интересујем: хоће ли остати нешто за мене? И ја бих да уживам у храни, као и ви, госпођо. Глад да подмирим, да се заситим, у себе бих дан и ноћ трпао и док у задовољство не потонем цео, не бих престајао. Како је лепо јести!

(Гледа Коку како муља)

Волео бих да имам желудац као тај ваш, простран и велики као контејнер. У такав бих гурао све што ми под руку дође.

МИКА: *(Држи руку на Жаклинином дупећу)*

Ово девојче, да сам је и у контејнеру, међу смећем пронашао, ево овако бих је подигао, моје руке чврсто око њеног струка да ми не исклизне...

(Милује је нежно)

Тако си мила и лепа!

(Сћојку)

Ни под туш је не бих стављао, не би' је купао ни прао, усвојио би је одма' и кући је довео.

(Жаклини)

Да сам те у ђубрету пронашао ил да те је морска пена избацила, увек би ми била срцу подједнако драга.

КОКА: *(За себе)*

Никад мени овако нешто није казао. Ако треба у ђубре да скочим скочићу, па нек ме из смећа извлачи кад га узбуђује. Достојанство треба спасавати. Зар да ми мужа отме ова

Жаклина, ова звер! И ја могу да будем звер ал' сам цивилизована, имам високу культуру. Шта би казали моји родитељи кад би сазнали да је мој муж посрнуо. А шта би тек казала моја католичка тетка, протестантска ујна, стрина Јеврејка, а шта тек, моја православна баба. Све су поседовале по одговорног, послушног мужа кроз цео свој век!

(Кајање и сипрах)

Морална сам, и велики верник, дајем прилог цркви и за празнике палим свећу!

(Као да се исповеда)

Још у младости имала сам снове: привиђале ми се мишићаве руке младог дрвосече, ломио ме махнито, као да букву тестерише. Снови су остали моја стварност.

(Певуши)

У загрљају снова, тонемо у облаке страсти...

(Несћала је усвом сну. Изненада се шрза, има решење)

Последњих година, а можда и дуже, живим од снова: замишљала сам генерала у свом загрљају. И католичког фратра, и касапина, и једног што ради на бушилици за бетон. Тај је био најбољи док смо водили љубав.

(Радује се)

Појешћу живу Жаклину, к'о смрдљиво месо.

(Ужива)

Јадница, и не слути да нисам гадљива!

(Промена йонашања, йоййуно у складу са косйимом слушкиње. Намешйа деколйе и врцка ѓузицом, имийира Жаклину, мазно Мики)

Овде је све што највише волите.

(Као да је дошла до значајног ойкрића, ново олакшање)

Ово је само ваше, вечно ваше.

ЖАКЛИНА: Све ми се чини да Кока вилени. Јадница, слушкиња своје сујете. Али не плашим је се, прогутаће је наша искрена осећања као помахнитали таласи океана. Јер љубав... љубав је виша математика. Мику сам срела на великим даљинама, и дубоко, у свом срцу. И ту нам је вечно склониште.

(Одгурне Коку, Мику нуди ѓаконијама са йањира, зайим се и сама намешйа уз њега)

Ово је само за њега и његов истанчан укус. И за заљубљене.

КОКА: Могла бих Жаклину да удавим као пиле, и као кокошку да је очерупам. Живот јој је угрожен а она мисли, од ње зависимо. Смири се, Коко! Ајде, лепо се смири! Удахни дубоко, главу

горе, ти си права дама. Мика је мој! Само мој. Муж је својина!
Неко дош'о са улице и хоће да ме пљачка, да узме моје! Е,
неће моћи!

(Још жеићи напад)

Ја сам се изборила. Држим свој живот под контролом, спа-
кован је, закључан у разум. Мој разум мојим животом го-
сподари и нико више! Родитељи ми оставили кућу и мираз и
удали ме како ваља. Мужу су купили залтан сат и дугмад с
дијамантом, писаћи сто у дуборезу, класер за фасцикле и
постељину с монограмом. Он је потписао да ће ме чувати у
добру и у злу. Имам папир, тапију на душу. И то је моје. Хоћу
све моје да ми буде при руци! Нико неће да седи на мом
каучу, ако ја не дам... А ником не дам!

*(Избаци Жаклину са кауча, њолако се примиче Мики и
њежову руку са Жаклининог тела нагло премешта на своје)*

И ова рука, ова кожа и ове кости, све је моје. Могу тим
костима зубе да чачкам, ако ми се хоће. Моје, моје...

(Својку ошима залагај из усња, Ољи скида брош са хаљине)

Ником ништа, све је моје...

ОЉА: *(Хвања се за главу)*

Оглувела сам, не чујем добро. Пробила ми бубну опну,
распарала оштрицом свог незадовољства. Једном давно кад
сам била мала, исто се овако на мог тату острвила, остала
сам инвалид на лево уво.

МИКА: *(За себе)*

Страсти су ме њене у младости оглодале. Остао сам заточе-
ник. Океан живота сам препловио у вакумираној боци! Ни
ваздуха се нисам надисао.

(Посмајра Кокину хистерију)

Сад се више не колебам.

КОКА: *(Везује га као ња, води га окол)*

Како је послушан, и добар мој Микица... Мора да зна ко му је
газдачица и кога слуша.

(Удара ноћом Жаклину, Мики)

Седи! Тако! Лези! Тако! Дај пољубац! Браво, браво...

ЖАКЛИНА: *(Кида Микину узицу)*

Не подносим кад се неко мучи.

КОКА: *(Насрне на Жаклину)*

Да се не мучим, убићу те.

- МИКА: Лакше, жене, покидасте ми цревца! Стан'те мало, ваљда се и ја нешто питам. Срце ме опомиње,
(Хвања се за срце)
ако ја не послушам њега, оно ће мени послушност да откаже.
- ЖАКЛИНА: Врата ове куће су широм отворена. Ако се храбро крене, никад није касно.
(Усипаје и извлачи сипари кофер; баца га пред Коку. Кофер се у њаду отивара и из њега испида Кокина венчаница)
- КОКА: (Повлачи се)
Потцењује ме, тера шегу са мном и с мојим животом!
- ОЉА: (Скида се и покушава да сипави на себе сипару венчаницу која је испала из кофера)
Ово је за мене!
- СТОЈКО: Ботаничка башто, егзотично цвеће! Не дам ни цветак из овог модерног раја, тако ми прија.
(Пригљи Коку, не да Жаклину, задивљено гледа у њолузолу Ољу)
За песника, свака је биљка, и најгори коров, извор поезије и дивљења.
- КОКА: (Пришуњава се Мики)
Жаклина игра много кварно! Понудила сам поштен договор, понудила и новац. Не помаже! Хтела би све, и моју кућу и мој живот! Прва рунда је њена, у реду! Идемо даље... На ватри сам каљена, као коњско копито тврда! Девојко, не може како си замислила! Корен ти је жилав, покушаћу да те почупам да више никад не никнеш у мојој кући.
- ЖАКЛИНА: Кока је још увек добро држећа, и сва окићена златом, божићна јелка током целе сезоне. Упецаће неку будалу на тај племенити сјај. А ја? Желим што пре насамо са мојим златом, на себе га ставим, да се њиме ја окитим, да будем дотерана.
(Проговара унутрашња баба)
"Стани мало, теле једно, где с' наврло!"
(Жаклина је заустављена у покрету)
"Крадеш ожењеног бабца! Отимаш што је скоро за бацање. Да бар има целих гаћа на дупету! У таквим гаћама ни до ћошка не може, све му госпођа узела!"
(Жаклина се свађа са својом унутрашњом бабом)
Нисам у завидном положају. Ал била сам и у горем, па сам преживела.

(Ойеї баба)

"Срамота си за фамилију, срамота и за наше село! Познати смо по праведним осудама".

(Баба чуїа Жаклинину косу Жаклиним рукама)

Шта је бабо, шта се вучеш, оћеш косу да ми почупаш! Роспију браниш јер ти је слична.

(Баба)

"Окрећеш поштену свету чекрк наопако! Спасла си му живот, то је тачно! Ал наплати паметније. Да си на селу остала, боље би умела да срачунаш."

(Жаклина)

На селу или у граду, рачуница је увек проста, ил си искрен или неког лажеш.

(Баба)

"Пропала си ћерце, ништа ти није јасно, срце ти омекшало као трула буника."

(Жаклина)

Да л' је отврдло ил је омекшало, то је за тебе виша математика. Збогом остај драга бабо, и нека ти је од мене просто.

КОКА: Ова Жаклина је монструм. Шта ме снађе, а таман сам мислила да ћу доживотно да одахнем

Стојко зледа задивљено у Ољу, нешїо би да каже ал' је остїао без речи због њене лейоїше.

ОЉА: Треbate ми, Стојко и ја требаm вама.

СТОЈКО: Шта ако побегнем од страха? Није лако од вас побећи.

ОЉА: Човек и његов кукавичлук, колико су заједно тешки? Као цак цемента или нешто више? С том тежином, зар не, испадамо и себи из руку! Понесите ви мене а ја ћу вас и биће нам лакше!

МИКА: Ако ти се, сине, прилика у животу пружи, то није привилегија, то ти се судбина осмехује.

СТОЈКО: Мислите, има шансе да постанем човек? Мајку му, па то је велик залогaј. Лакше се овако живи. Шта да радим, професоре, на великој сам муци?

МИКА: Искористи прилику!

ОЉА: Ако сам добро разумела, господине Стојко, још увек нисте начисто?

СТОЈКО: Ја сам сјајан глумац а лош сам карактер. За мене је глума инспирација и спас, тако сам вешт. Како чујем самог себе како убеђујем друге, одма' поверујем у све што кажем. Хоћете ме таквог, кукавицу и комедијанта, лудог и често пијаног?

ОЉА: Ви сте све што мени треба. И све вам верујем.

СТОЈКО: *(Цуџа)*
А шта ћемо са вашим оштећеним увом?
(Шармантини осмех Мики)
Због фалинке јачи мираз!

ОЉА: *(Тек сада навлачи венчаницу, заковишава је)*
Погодба је склопљена.
(Куцка се по глави)
Добијате јачи мираз, одавно је спреман.

СТОЈКО: *(Посмајира је)*
Госпоћице, ви сте жена мога срца. Нагло сам се отрезнио.
(Оља и Стојко се љубе)
Да ли сам то изненада храбар, због праве љубави?

ЦИГАНИ: *(Певају песму о живоју)*

ЉУБАВ:

Љубав је име победа наших
и трена сваког најлепши дар
скривена тајна што греје срце
због које срце доноси дан.
И зато птице, реке и мора,
у осмех један хајдемо сви!
Подигни руке цуро и мајко,
и ти деко, можда пре свих,
јер младост је цела,
за сва времена.
И зато се пева, пева.
Љубав је име победа наших
и трена сваког најлепши дар...

Мика пева и игра с циганима и Жаклином.

КОКА: *(Збуњено)*
Кад сам била млада, волела сам да плешем уз музику. А муж каже: Уз музику се маршира кад се у рат иде. Никад није хето ни да игра ни да пева. Човек пева само на расанку, ил' јуначки када гине, тако ме од песме одвраћао! А види га сада, не може да се напева ни да се наигра.

Мика хваћа Жаклину у загрљај, иџра и ѿева. Пусѿи Жаклину, ѿовуче Коку у иџри.

КОКА: *(Кока се саѿлеѿе)*
 Клати се бабо! Само се клати кад је најважније да се не клатиш него да заиграш!
(Узме флашу и најѿеџне)
 Ово ће ми помоћи...
(Почиње да иџра, хѿела би да ѿраѿи Мику али јој не усѿева, најѿеџне из флаше)
 Не може мој Мика мене да одбаци, навикли смо једно на друго. Верујем у снагу навике више него у снагу љубави. Обновићу гардеробу, купићу високе штикле, скратићу сукњу... да будем шик. Загледаће се Мика у мене, знам му слабе тачке. А онда ћу да отерам ову смрдљивицу из куће. Нек игра и нек пева. Неће још дуго.
(Цуџа)
 Кад се отарасим овог говна, долази Мика на ред. За њега имам посебан план. А овај чупави уличар, ова пијандура! Зар мисли да ћу да му дозволим, протува једна, да се разбашкари у мојој кући! Биће доста посла, ал ме рад освежава.
(Цуџа)
 Даћу себи одушка, само полако и разумно... Баш ми прија...
(Цуџа)
 Лепо је живети кад је човеку срце пуно, кад зна да има циљ пред собом.
(Кока се хваћа у иџру. Заѿим ѿада и више се не диже)

ЖАКЛИНА: Као да јој је срце стало...

МИКА: Срце стало! Како стало? Није стало него победило. Не пита то за цену, само њена да буде последња.
(Сѿаје музика, ѿриџушује се свѿило. Мика излази ѿред ѿублику)
 Таман помислиш све си довео у ред, вратиш се из смрти у живот, порад живота, навијеш музику, обучеш беле хаљине за радост, све пропева! Кад оно, цврц, некоме заиста стане срце! Па све наново у круг, испочетка. Вечна комедија живота.

Музика

КРАЈ